

รายละเอียดของรายวิชา

วิทยาลัย การแพทย์แผนตะวันออก

หลักสูตร การแพทย์แผนไทยบัณฑิต

หมวดที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

TTM313	เภสัชกรรมไทย 4 (Thai Pharmacy 4)	2(2-0-4)
วิชาบังคับร่วม	-	
วิชาบังคับก่อน	-	
ภาคการศึกษา	1/2568	
กลุ่ม	01	
ประเภทของวิชา	☐ วิชาปรับพื้นฐาน ☐ วิชาศึกษาทั่วไป ☒ วิชาเฉพาะ ☐ วิชาเลือกเสรี	
อาจารย์ผู้รับผิดชอบ	อ.ภญ. รัตติยา ตั้งบุษยาเกียรติ	☒ อาจารย์ประจำ ☐ อาจารย์พิเศษ
อาจารย์ผู้สอน	1. อ.ภญ. รัตติยา ตั้งบุษยาเกียรติ 2. ดร.ภญ.ยุพาภรณ์ สำเภาพันธ์ 3. อ.ภญ. ทศนีย์ สุทธิปิยะโรจน์ 4. อ.ภก.ณัฐวรรณ จันคณาวิทยาลัย	☒ อาจารย์ประจำ ☐ อาจารย์พิเศษ ☒ อาจารย์ประจำ ☐ อาจารย์พิเศษ ☒ อาจารย์ประจำ ☐ อาจารย์พิเศษ ☒ อาจารย์ประจำ ☐ อาจารย์พิเศษ
สถานที่สอน	การแพทย์แผนตะวันออก มหาวิทยาลัยราชภัฏ	☒ ในที่ตั้ง ☐ นอกที่ตั้ง
วันที่จัดทำ	15 สิงหาคม 2568	

หมวดที่ 2 วัตถุประสงค์ของรายวิชาและส่วนประกอบของรายวิชา

1. วัตถุประสงค์ของรายวิชา

1. รู้หลักการตั้งตำรับและผลิตยาสมุนไพรในรูปแบบต่างๆ รวมทั้งการประเมินคุณภาพ เพื่อพัฒนาเข้าสู่ระดับอุตสาหกรรม
2. รู้หลักการและเทคนิคในการสกัดสมุนไพรด้วยวิธีต่างๆ

2. คำอธิบายรายวิชา

หลักการและวิธีการผลิตยาแผนไทยในระดับอุตสาหกรรมที่สอดคล้องกับการผลิตที่ดี การเก็บและการสกัดด้วยยาจากสมุนไพร การผลิตยาแผนไทยประเภทยาน้ำ ยาแก้อาเจียน ยาแก้ท้องเสีย และยาของแข็ง การควบคุมคุณภาพวัตถุดิบ การควบคุมคุณภาพยาสำเร็จรูป การเก็บรักษาผลิตภัณฑ์สมุนไพร และการขออนุญาตผลิตและขึ้นทะเบียนตำรับยา

Good manufacturing Practices (GMP) in Thai traditional medicine production; herbal collection and extraction of active constituents from crude drugs; preparation of solution, semi-solid and solid herbal medicines; quality control of raw materials and finished products; restoration of herbal medicines; manufacturing license and herbal medicine registration

3. จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ที่อาจารย์ให้คำปรึกษาและแนะนำทางวิชาการแก่นักศึกษา

มี 2 ชั่วโมง/สัปดาห์

☒ e-mail : rattiya.t@rsu.ac.th

โดยให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลหรือกลุ่ม

☒ Facebook: TTM313_TTM314

(เฉพาะรายที่ต้องการ)

☐ Line: 0807875959

โดยจองวันเวลาล่วงหน้า หรือมาพบตามเวลา

☐ อื่น ระบุ.....

4. ผลลัพธ์การเรียนรู้ของรายวิชา (Course Learning Outcomes: CLOs):

1. รู้หลักการและวิธีการผลิตยาแผนไทยในระดับอุตสาหกรรมที่สอดคล้องกับการผลิตที่ดี การเก็บและการสกัดด้วยยาจากสมุนไพร การผลิตยาแผนไทยประเภทยาน้ำ ยาแก้อาเจียน ยาแก้ท้องเสีย และยาของแข็ง การควบคุมคุณภาพวัตถุดิบ การควบคุมคุณภาพยาสำเร็จรูป การเก็บรักษาผลิตภัณฑ์สมุนไพร และการขออนุญาตผลิตและขึ้นทะเบียนตำรับยา
2. สื่อสารกับผู้ป่วย ญาติ หรือผู้เข้ารับบริการทางการแพทย์ได้
3. แสดงออกซึ่งการมีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพการแพทย์แผนไทย การศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง
4. รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย ตรงต่อเวลาและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี

หมวดที่ 3 การพัฒนาผลการเรียนรู้ของนักศึกษา

การพัฒนาผลการเรียนรู้ในมาตรฐานผลการเรียนรู้แต่ละด้านที่มุ่งหวัง มีดังต่อไปนี้

1. คุณธรรมจริยธรรม

●	ผลการเรียนรู้	วิธีการสอน	วิธีการประเมินผล
1.1	มีระเบียบวินัย ซื่อสัตย์ มีความรับผิดชอบต่อตนเอง และเป็นผู้มีจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ	-บรรยายและสอดแทรกความมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์ และจรรยาบรรณวิชาชีพ -ให้งานมอบหมาย ถาม-ตอบในชั้นเรียน -ให้นักศึกษาร่วมแสดงความคิดเห็น	-ประเมินจากงาน/รายงานที่ได้รับมอบหมาย -ประเมินจากการนำเสนองานหน้าชั้นเรียน -ประเมินจากการมีส่วนร่วมถาม-ตอบในชั้นเรียน
○	ผลการเรียนรู้	วิธีการสอน	วิธีการประเมินผล
1.2	มีคุณธรรม จริยธรรม และเป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้อื่น ทั้งในการดำรงตนและการปฏิบัติงาน	-บรรยายและสอดแทรกเนื้อหาความถูกต้อง (ความดี) และความไม่ถูกต้อง (ความชั่ว) ในการชักประวัติ การตรวจร่างกาย และการวินิจัย -ยกตัวอย่างประกอบการบรรยาย -ให้นักศึกษาร่วมแสดงความคิดเห็นหรือซักถามข้อสงสัยและตอบปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน	ไม่มีการประเมินผล
1.3	ปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ และหลักสิทธิมนุษยชน สิทธิเด็ก สิทธิผู้บริโภคน สิทธิผู้ป่วย ตลอดจนสิทธิในการปฏิบัติการของแพทย์แผนไทย โดยคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลและความหลากหลายทางวัฒนธรรม	-บรรยายและสอดแทรกเนื้อหาความถูกต้อง (ความดี) และความไม่ถูกต้อง (ความชั่ว) ในการชักประวัติ การตรวจร่างกาย และการวินิจัย -ยกตัวอย่างประกอบการบรรยาย -ให้นักศึกษาร่วมแสดงความคิดเห็น	ไม่มีการประเมินผล

		คิดเห็นหรือซักถามข้อสงสัยและ ตอบปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน	
--	--	--	--

2. ความรู้

●	ผลการเรียนรู้	วิธีการสอน	วิธีการประเมินผล
2.1	มีความรู้และความเข้าใจในศาสตร์ที่เป็นพื้นฐานชีวิตและพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์สุขภาพ ที่ครอบคลุมทั้งวิทยาศาสตร์ มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ กฎหมายและการปกครองในระบอบประชาธิปไตย	-สอนแบบบรรยายและและปฏิบัติ เปิดโอกาสให้มีการสอบถาม แลกเปลี่ยนความรู้ได้ -มอบหมายแบบฝึกหัดและทำ รายงานผลการปฏิบัติเพื่อดูความ เข้าใจของนักศึกษา	-ประเมินจากการสอบ ย่อย สอบกลางภาค และปลายภาคทั้ง ภาคทฤษฎีและปฏิบัติ -ประเมินจากการมีส่วนร่วมถาม-ตอบใน ชั้นเรียน
○	ผลการเรียนรู้	วิธีการสอน	วิธีการประเมินผล
2.2	มีความรู้และเข้าใจในหลักการและทฤษฎีการแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้านไทย และสามารถบูรณาการกับศาสตร์อื่นที่เกี่ยวข้อง	-สอนแบบบรรยายและและปฏิบัติ เปิดโอกาสให้มีการสอบถาม แลกเปลี่ยนความรู้ได้ -มอบหมายแบบฝึกหัดและทำ รายงานผลการปฏิบัติเพื่อดูความ เข้าใจของนักศึกษา	ไม่มีการประเมินผล
2.3	มีความรู้และทักษะในกระบวนการวิจัย และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในวิชาชีพได้	-สอนแบบบรรยายและและปฏิบัติ เปิดโอกาสให้มีการสอบถาม แลกเปลี่ยนความรู้ได้ -มอบหมายแบบฝึกหัดและทำ รายงานผลการปฏิบัติเพื่อดูความ เข้าใจของนักศึกษา	ไม่มีการประเมินผล

3. ทักษะทางปัญญา

●	ผลการเรียนรู้	วิธีการสอน	วิธีการประเมินผล
3.2	สามารถสืบค้น รวบรวม วิเคราะห์ ประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูล สรุปจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย และ	-สอนแบบบรรยายและและปฏิบัติ เปิดโอกาสให้มีการสอบถาม แลกเปลี่ยนความรู้ได้ -มอบหมายแบบฝึกหัดและทำ	-ประเมินจากงาน/ รายงานที่ได้รับ มอบหมาย -ประเมินจากการ

	นำข้อมูลไปใช้ในการอ้างอิง และแก้ไขปัญหาอย่างมี วิจารณ์ญาณ เพื่อให้มีคุณภาพใน การให้บริการทางการแพทย์แผน ไทย	รายงานผลการปฏิบัติเพื่อความ เข้าใจของนักศึกษา	นำเสนองานหน้าชั้น เรียน -ประเมินจากการมี ส่วนร่วมถาม-ตอบใน ชั้นเรียน
○	ผลการเรียนรู้	วิธีการสอน	วิธีการประเมินผล
3.3	สามารถใช้กระบวนการทาง วิทยาศาสตร์ ทางกรวิจัย และ นวัตกรรมที่เหมาะสม เพื่อ พัฒนาวิธีการแก้ไขปัญหาให้มี ประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ สถานการณ์และบริบททาง สุขภาพที่เปลี่ยนไป	-สอนแบบบรรยายและและปฏิบัติ เปิดโอกาสให้มีการสอบถาม แลกเปลี่ยนความรู้ได้ -มอบหมายแบบฝึกหัดและทำ รายงานผลการปฏิบัติเพื่อความ เข้าใจของนักศึกษา	ไม่มีการประเมินผล

4. ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

○	ผลการเรียนรู้	วิธีการสอน	วิธีการประเมินผล
4.3	มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ต่อ สังคม และการพัฒนาตนเอง วิชาชีพ องค์กร และสังคมอย่าง ต่อเนื่อง	-การอภิปรายและให้นักศึกษา แสดงความคิดเห็น -การถาม-ตอบในชั้นเรียน -การทำงานเป็นกลุ่ม	ไม่มีการประเมินผล

5. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

●	ผลการเรียนรู้	วิธีการสอน	วิธีการประเมินผล
5.1	สามารถประยุกต์ใช้หลักตรรกะ คณิตศาสตร์ และสถิติที่เกี่ยวข้อง เพื่อวิเคราะห์ข้อมูล แปล ความหมายข้อมูล ทั้งเชิงปริมาณ และคุณภาพ	-สอนแบบบรรยายและและปฏิบัติ เปิดโอกาสให้มีการสอบถาม แลกเปลี่ยนความรู้ได้ -มอบหมายแบบฝึกหัดและทำ รายงานผลการปฏิบัติเพื่อความ เข้าใจของนักศึกษา	-ประเมินจากงาน/ รายงานที่ได้รับ มอบหมาย -ประเมินจากการ นำเสนองานหน้าชั้น เรียน -ประเมินจากการมี ส่วนร่วมถาม-ตอบใน ชั้นเรียน

○	ผลการเรียนรู้	วิธีการสอน	วิธีการประเมินผล
5.3	สามารถใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และสารสนเทศเพื่อการแสวงหาความรู้ การรวบรวม การประมวล การวิเคราะห์ และการนำเสนอข้อมูล	มอบหมายงานให้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองจาก web site, e-learning และทำรายงาน	ไม่มีการประเมินผล

6. ทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ

○	ผลการเรียนรู้	วิธีการสอน	วิธีการประเมินผล
6.2	มีความสามารถในการเตรียมยา การผลิตยา การปรุงยา การจ่ายยา ตามหลักเกณฑ์ 4 ประการ ได้แก่ เกณฑ์วัตถุ สรรพคุณ เกณฑ์ คณา เกณฑ์ เกณฑ์กรรม และการควบคุมคุณภาพของยาแผนไทยให้มีคุณภาพตามหลักสากล	-มีโจทย์คำถามเป็นกรณีศึกษาในระบบต่างๆ และให้นักศึกษาวางแผนการรักษา การป้องกัน การให้คำแนะนำ การบำบัด และการฟื้นฟูโดยใช้ศาสตร์การแพทย์องค์รวมที่ได้เรียนมา -เขียนบันทึกแผนการรักษาลงในใบเวชระเบียน	ไม่มีการประเมินผล

หมวดที่ 4 แผนการสอนและการประเมินผล

1. แผนการสอน

1.1 แผนการสอน (บรรยาย)

สัปดาห์ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน และสื่อที่ใช้	จำนวน ชั่วโมง	ผู้สอน
1	Course orientation	บรรยายสไลด์	2	อ.ภญ.รัตติยา ตั้งบูชาเกียรติ
2	ส่วนประกอบที่ใช้ในการตั้งตำรับยา	บรรยายสไลด์	2	ดร.ภญ.ยุพาภรณ์ สำเภาพันธ์
3	การตั้งตำรับผลิตภัณฑ์ในรูปแบบของเหลว 1	บรรยายสไลด์	2	ดร.ภญ.ยุพาภรณ์ สำเภาพันธ์
4	การตั้งตำรับผลิตภัณฑ์ในรูปแบบของเหลว 2	บรรยายสไลด์	2	ดร.ภญ.ยุพาภรณ์ สำเภาพันธ์
5	การตั้งตำรับผลิตภัณฑ์ในรูปแบบของกึ่งแข็งกึ่งเหลว 1	บรรยายสไลด์	2	อ.ภญ.รัตติยา ตั้งบูชาเกียรติ
6	การตั้งตำรับผลิตภัณฑ์ในรูปแบบของกึ่งแข็งกึ่งเหลว 2	บรรยายสไลด์	2	อ.ภญ.รัตติยา ตั้งบูชาเกียรติ
7	การตั้งตำรับผลิตภัณฑ์ในรูปแบบของกึ่งแข็งกึ่งเหลว 3	บรรยายสไลด์	2	อ.ภญ.รัตติยา ตั้งบูชาเกียรติ
8	สอบกลางภาคหัวข้อ 2-7			
9	การตั้งตำรับผลิตภัณฑ์ในรูปแบบของแข็ง 1	บรรยายสไลด์	2	อ.ภญ.รัตติยา ตั้งบูชาเกียรติ
10	การตั้งตำรับผลิตภัณฑ์ในรูปแบบของแข็ง 2	บรรยายสไลด์	2	อ.ภญ.รัตติยา ตั้งบูชาเกียรติ
11	การตั้งตำรับผลิตภัณฑ์ในรูปแบบของแข็ง 3	บรรยายสไลด์	2	อ.ภญ.รัตติยา ตั้งบูชาเกียรติ
12	การประเมินคุณภาพยาเตรียม วิธีการบรรจุ การเก็บรักษา ผลิตภัณฑ์ยาสมุนไพร	บรรยายสไลด์	2	ดร.ภญ.ยุพาภรณ์ สำเภาพันธ์
13	การเตรียมและควบคุมคุณภาพวัตถุดิบเพื่อการผลิต หลักการ กระบวนการสกัดสมุนไพร เครื่องมือและเครื่องจักรที่ ใช้ในการสกัดสมุนไพร	บรรยายสไลด์	2	ดร.ภญ.ยุพาภรณ์ สำเภาพันธ์
14	การขึ้นทะเบียนตำรับยาสมุนไพรไทย	บรรยายสไลด์	2	อ.ภญ.ทัศนีย์ สุทธิปิยะโรจน์
15	หลักเกณฑ์ที่ดีในการผลิตยาสมุนไพร (GMP, PICs)	บรรยายสไลด์	2	อ.ภก.ณัฐวรรณ จันคณา
16	ศึกษาดูงาน	บรรยายสไลด์	2	อ.ภญ.รัตติยา ตั้งบูชาเกียรติ
17	สอบปลายภาคหัวข้อ 8-14			
รวม			30	

1.2 แผนการสอน (ปฏิบัติการ)

-

2. แผนการประเมินผลการเรียนรู้

ผลการเรียนรู้	วิธีการประเมินผลการเรียนรู้	สัปดาห์ที่ประเมิน	สัดส่วนของการประเมินผล
2.1	สอบกลางภาค	8	40%
	สอบปลายภาค	17	40%
1.1, 2.1, 3.2, 5.1	การเข้าชั้นเรียน การมีส่วนร่วม อภิปราย เสนอความคิดเห็นในชั้นเรียน	ตลอดภาคการศึกษา	5%
1.1, 2.1, 3.2, 5.1	งานมอบหมาย รายงาน ทดสอบย่อย	ตลอดภาคการศึกษา	15%

หมวดที่ 5 ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน

1. ตำราและเอกสารหลัก

Ansel HC, Popovich NG, Allen LV. Pharmaceutical dosage forms drug delivery systems. 7th ed. USA.: Williams & Wilkins; 1999.

Auton AE, Pharmaceutical: The Science of dosage form design. 2nd ed. UK: Churchill Livingstone; 2002

Herbert AL, Martin MR, Gilbert SB. Pharmaceutical Dosage forms: disperse systems. Marcel Dekker

Martin A. Physical Pharmacy. 4th ed. USA: Lea & Febiger; 1993

Martindale: The complete drug reference, 35th ed. London: Pharmaceutical Press; 2007

Rowe RC, Sheskey PJ, Owen SC. Handbook of pharmaceutical excipients, 5th ed. London: Pharmaceutical Press and American Pharmacists Association; 2006

สุธี เวระวากยานนท์. สารปรุงแต่งยา. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: บริษัทโรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, 2531

เภสัชอุตสาหกรรม คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล. ยาเม็ด. กรุงเทพฯ : คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2534

2. เอกสารและข้อมูลสำคัญ

1. เอกลัทธิสมุนไพรร (2538.) ภาควิชาเภสัชวินิจฉัย คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

2. การสกัดและตรวจสอบสารสำคัญจากผลิตภัณฑ์ธรรมชาติ.(2536) ภาควิชาเภสัชวินิจฉัย คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

3. เอกสารและข้อมูลแนะนำ

-

หมวดที่ 6 การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของรายวิชา

1. กลยุทธ์การประเมินประสิทธิผลของรายวิชาโดยนักศึกษา

- การสนทนากลุ่มระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน
- แบบประเมินผู้สอน และแบบประเมินรายวิชา

2. กลยุทธ์การประเมินการสอน

- การสังเกตการณ์สอนของผู้ร่วมทีมการสอน
- ผลการสอบ/การเรียนรู้
- การทวนสอบผลการประเมินการเรียนรู้

3. การปรับปรุงการสอน

ไม่มี เนื่องจากเป็นการเรียนการสอนครั้งแรก

4. การทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาในรายวิชา

☐ สัมภาษณ์นักศึกษา

☐ การสังเกตพฤติกรรมนักศึกษา

☒ การตรวจสอบการให้คะแนนและประเมินผลการเรียนรู้ของนักศึกษา ตามแนวทางการทวน

สอบผลสัมฤทธิ์นักศึกษาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา โดยสำนักงานมาตรฐานวิชาการ ฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยรังสิต

☐ การประเมินความรู้รวบยอดโดยการทดสอบ ชักถามในชั้นเรียน เพื่อดูว่านักศึกษามีเข้าใจมากเพียงใด ในเนื้อหาที่สอนในชั่วโมงนั้นๆ

☐ รายงานผลการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ในแต่ละด้าน

☐ แบบสำรวจ/แบบสอบถาม

☐ อื่นๆ ระบุ

5. การดำเนินการทบทวนและการวางแผนปรับปรุงประสิทธิผลของรายวิชา

นำผลการประเมินการจัดการเรียนการสอนของรายวิชามาสัมมนาเพื่อวางแผนปรับปรุงประสิทธิผลของรายวิชาในปีต่อไป